

חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 12), התשע"א – 2011*

1. תיקון סעיף 26 בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 26, סעיף קטן (ד) – בטל.
2. תיקון סעיף 30 בסעיף 30 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (ג), במקום פסקה (5) יבוא:
- "(5) חסם כניסה לענף או חסם למעבר בענף; לעניין זה, "חסם למעבר בענף" – חסם המגביל את יכולתו של לקוח לעבור בין ספקים בענף – לעניין מונופולין באספקת נכסים או שירותים, או חסם המגביל את יכולתו של ספק לעבור בין לקוחות בענף – לעניין מונופולין ברכישת נכסים או שירותים";
- (2) בסעיף קטן (ז), אחרי "ממועד הפרסום האמור בסעיף קטן (ה)" יבוא "או במועד מאוחר יותר שקבע הממונה", ובמקום "יותלה תוקפן עד מועד ההחלטה או עד מועד אחר שקבע בית הדין" יבוא "רשאי בית הדין להתלות את תוקפן עד מועד ההחלטה בהתנגדות או עד מועד אחר שקבע".
3. הוספת פרק ד' אחרי סעיף 31 לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ד': קבוצת ריכוז

הגדרות לעניין 31א. בפרק זה –
פרק ד' 1

"אדם" – כהגדרתו בסעיף 26(1);

"חסם למעבר בענף" – חסם המגביל את יכולתו של לקוח לעבור בין ספקים בענף – לעניין קבוצת ריכוז באספקת נכסים או שירותים, או חסם המגביל את יכולתו של ספק לעבור בין לקוחות בענף – לעניין קבוצת ריכוז ברכישת נכסים או שירותים.

קבוצת ריכוז 31ב. (א) הממונה רשאי לקבוע לפי סעיף 43(א) כי קבוצה מצומצמת של בני אדם המנהלים עסקים שבידיהם נתון ריכוז של יותר ממחצית מכלל אספקת נכסים או מכלל מתן שירותים, או מכלל רכישתם, היא קבוצת ריכוז (בפרק זה – קבוצת ריכוז), וכל אחד מבני האדם כאמור הוא חבר בקבוצת ריכוז, אם ראה כי מתקיימים כל אלה:

(1) בין חברי הקבוצה או בענף שבו הם פועלים קיימת תחרות מועטה בעסקים או שמתקיימים תנאים לתחרות מועטה בעסקים;

(2) נקיטת צעדים כאמור בסעיף 31 עשויה למנוע פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף שבו הם פועלים, או עשויה להגביר את התחרות בענף באופן משמעותי או ליצור תנאים להגברה משמעותית של התחרות בענף.

* התקבל בכנסת ביום ט"ז בתמוז התשע"א (18 ביולי 2011); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעת חוק הממשלה – 543, מיום כ"ד בחשוון התשע"א (1 בנובמבר 2010), עמ' 264.
1 ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשע"א, עמ' 191.

(ב) לעניין סעיף קטן (א)1, יראו, בין השאר, חסם כניסה לענף יחד עם שניים או יותר מהתנאים המפורטים להלן, כתנאים לתחרות מועטה בעסקים בין חברי קבוצת ריכוז או בענף שבו הם פועלים:

(1) חסם למעבר בענף;

(2) אדם מחזיק בזכות כלשהי באדם אחר הפועל באותו ענף ואחד מהם לפחות הוא חבר הקבוצה, או ששני בני אדם הפועלים באותו ענף שאחד מהם לפחות הוא חבר הקבוצה מחזיקים בזכות כלשהי באדם שלישי, או שאדם מחזיק בזכות כלשהי בשני בני אדם או יותר הפועלים באותו ענף אשר אחד מהם לפחות הוא חבר הקבוצה;

(3) לחברי הקבוצה נתחי שוק דומים באספקה או ברכישה של נכסים או של שירותים בענף;

(4) הנכסים או השירותים שמספקים או שרוכשים חברי הקבוצה בענף דומים זה לזה במידה רבה;

(5) חברי הקבוצה מספקים נכסים או שירותים בענף למספר רב של לקוחות או של ספקים או רוכשים נכסים או שירותים כאמור ממספר רב של לקוחות או של ספקים;

(6) לכל אחד מחברי הקבוצה, או למרביתם, יש אפשרות לדעת את עיקרם של תנאי ההתקשרות, בין לקוחות או ספקים לבין מרבית מחברי הקבוצה האחרים, לאספקה או לרכישה של נכסים או שירותים בענף.

(א) הממונה רשאי להורות לחברי קבוצת ריכוז, כולם או חלקם, בדבר צעדים שעליהם לנקוט כדי למנוע פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף שבו הם פועלים, או כדי להגביר באופן משמעותי את התחרות בין חברי הקבוצה או בענף או ליצור תנאים להגברה משמעותית של התחרות בענף, ובכלל זה רשאי הממונה –

(1) להורות על הסרתם או על צמצומם של חסמי כניסה לענף או של חסמים למעבר בענף, שהם תוצאה של מעשה או מחדל של מי מחברי הקבוצה;

(2) להורות על הפסקת פעילות מסוימת של חבר הקבוצה אם סבר שהפעילות האמורה מקלה על מי מחברי הקבוצה להתאים את התנהגותו להתנהגות של חבר קבוצה אחר;

(3) לאסור על העברה או על פרסום של מידע בין חברי הקבוצה או בין חברי הקבוצה לבין אדם אחר, אם יש בהעברה או בפרסום כאמור כדי להקל על מי מחברי הקבוצה להתאים את התנהגותו להתנהגות של חבר קבוצה אחר.

הסדרת פעולות של קבוצת ריכוז ג.31

(ב) ראה בית הדין, בעקבות פנייה של הממונה, כי אדם מחזיק בזכות כלשהי באדם אחר הפועל באותו ענף ואחד מהם לפחות הוא חבר קבוצת ריכוז, או כי שני בני אדם הפועלים באותו ענף שאחד מהם לפחות הוא חבר קבוצת ריכוז, מחזיקים בזכות כלשהי באדם שלישי, או כי אדם מחזיק בזכות כלשהי בשני בני אדם או יותר הפועלים באותו ענף אשר אחד מהם לפחות הוא חבר קבוצת ריכוז, רשאי הוא להורות על מכירת ההחזקות כאמור, כולן או חלקן, וכן לקבוע מועד למכירתן, אם מצא כי יש בכך כדי למנוע פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף שבו הם פועלים, או כדי להגביר משמעותית את התחרות בין חברי הקבוצה או בענף או ליצור תנאים להגברה משמעותית של התחרות כאמור.

(ג) לעניין קבוצת ריכוז הפועלת בענף שהסדרתו היא בתחום אחריותו של משרד ממשרדי הממשלה או שלגוף אחר נתונות על פי דין סמכויות לעניין הסדרתו, יחולו הוראות אלה:

(1) הממונה יתייעץ עם המשרד או עם הגוף כאמור בנוגע למתן הוראות לפי סעיף קטן (א) שנועדו למנוע פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף וכן בנוגע לפנייה לבית הדין לפי סעיף קטן (ב);

(2) הממונה יקבל את הסכמת המשרד או הגוף כאמור למתן הוראות לפי סעיף קטן (א) שנועדו להגביר באופן משמעותי את התחרות בין חברי הקבוצה או בענף או ליצור תנאים להגברה משמעותית של התחרות כאמור.

(ד) הוראות סעיף 30(ג) עד (ח) יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין הוראות הממונה לפי סעיף קטן (א).

(א) הממונה יתייעץ עם נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים בנוגע לכוונתו לקבוע כי קבוצה מצומצמת של בני אדם היא קבוצת ריכוז, וכן יודיע להם על כוונתו לתת הוראה לפי סעיף 31(א) שנועדה למנוע פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף שבו הם פועלים, אם הקביעה או ההוראה כאמור נוגעות לאדם הפועל בענף שבתחום אחריותו של בנק ישראל לפי הוראות חוק בנק ישראל; ראה נגיד בנק ישראל או המפקח על הבנקים, לאחר קבלת הודעה לפי סעיף זה, כי מתן הוראה כאמור יסכן את יציבותו של תאגיד בנקאי או את יציבותה של המערכת הבנקאית, יודיע על כך לממונה והוא יימנע ממתן ההוראה.

731. הוראות מיוחדות לעניין קבוצת ריכוז בתחום הבנקאות ובתחום הביטוח

(ב) הממונה יתייעץ עם הממונה על שוק ההון בנוגע לכוונתו לקבוע כי קבוצה מצומצמת של בני אדם היא קבוצת ריכוז, וכן יודיע לו על כוונתו לתת הוראה לפי סעיף 31ג(א) שנועדה למנוע פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף שבו הם פועלים, אם הקביעה או ההוראה כאמור נוגעות לאדם הפועל בענף שבתחום אחריותו של הממונה על שוק ההון; ראה הממונה על שוק ההון, לאחר קבלת הודעה לפי סעיף זה, כי מתן הוראה כאמור יסכן את יציבותו של מבטח או את יציבותה של מערכת הביטוח והחיסכון הפנסיוני, יודיע על כך לממונה והוא יימנע ממתן ההוראה.

(ג) (1) נמנע הממונה ממתן הוראה בעקבות הודעת נגיד בנק ישראל, המפקח על הבנקים או הממונה על שוק ההון, לפי הוראות סעיף זה, יפרסם באתר האינטרנט של הרשות את דבר קבלת ההודעה, בלא נימוקיה, בסמוך למועד קבלתה, ואת נימוקיה – שישה חודשים מיום קבלתה.

(2) על אף הוראות פסקה (1), הוסכם בין הממונה לבין נגיד בנק ישראל, המפקח על הבנקים או הממונה על שוק ההון, לפי העניין, כי פרסום כאמור באותה פסקה עלול לפגוע ביציבות הגופים או המערכות המפורטים בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), ידחה הממונה את הפרסומים, כולם או חלקם, למועד שיוסכם ביניהם.

(ד) בסעיף זה –

“חוק בנק ישראל” – חוק בנק ישראל, התש”ע-2010;²
“מבטח” – כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ”א-1981;³
“הממונה על שוק ההון” – הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר;
“המפקח על הבנקים” – המפקח על הבנקים שמונה לפי סעיף 5 לפקודת הבנקאות, 1941;⁴
“תאגיד בנקאי” – כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ”א-1981.⁵

תיקון סעיף 42

4. בסעיף 42 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום “ומרשם של מונופולין” יבוא “מרשם של מונופולין ומרשם של קבוצות ריכוז”;

(2) בסעיף קטן (ג), אחרי פסקה (3) יבוא:

“(4) הוראות לחברי קבוצת ריכוז לפי סעיף 31ג.”

	5.	בסעיף 43 לחוק העיקרי –	תיקון סעיף 43
		(1) בסעיף קטן (א) –	
		(א) פסקה (4) – תימחק;	
		(ב) אחרי פסקה (5) יבוא:	
		(6) "קבוצה מצומצמת של בני אדם היא קבוצת ריכוז כאמור בפרק ד'1.1";	
		(2) בסעיף קטן (ב), במקום "ולבעלי המונופולין" יבוא "לבעלי המונופולין ולחברי קבוצת הריכוז".	
	6.	בסעיף 44 לחוק העיקרי –	תיקון סעיף 44
		(1) ברישה, במקום "25, 30 או 31" יבוא "25, 31 או 31ג(ב)";	
		(2) פסקה (2) – תימחק;	
		(3) בפסקה (3), במקום "בפסקה (2)" יבוא "בסעיף 30";	
		(4) אחרי פסקה (3) יבוא:	
		"(4) אדם מחזיק בזכות כלשהי באדם אחר הפועל באותו ענף ואחד מהם לפחות הוא חבר בקבוצת ריכוז, או כי שני בני אדם הפועלים באותו ענף אשר לפחות אחד מהם הוא חבר קבוצת ריכוז מחזיקים בזכות כלשהי באדם שלישי, או כי אדם מחזיק בזכות כלשהי בשני בני אדם או יותר הפועלים באותו ענף אשר לפחות אחד מהם הוא חבר קבוצת ריכוז, ויש במתן הוראה על מכירת ההחזקות כאמור, כולן או חלקן, כאמור בסעיף 31ג(ב), כדי למנוע פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף, או כדי להגביר את התחרות בין חברי הקבוצה או בענף או ליצור תנאים להגברת התחרות."	
	7.	בסעיף 47(א)5, במקום "לפי סעיף 30" יבוא "לפי סעיפים 30 או 31ג".	תיקון סעיף 47
	8.	בסעיף 50 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:	תיקון סעיף 50
		"(ב) הוראה של הממונה או תנאי שהטיל לפי חוק זה יראו אותם, לעניין סעיף 63 לפקודת הנוזקין [נוסח חדש] ⁶ , כחיקוק."	
	9.	הוראות סעיף 31 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, לעניין הימנעות הממונה על ההגבלים העסקיים ממתן הוראה עקב הודעת נגיד בנק ישראל, המפקח על הבנקים או הממונה על שוק ההון, לפי העניין, כי מתן ההוראה עלול לפגוע ביציבות הגופים או המערכות המפורטים בסעיפים קטנים (א) או (ב) לאותו סעיף, יהולו עד יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014); שר האוצר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות של שנתיים כל אחת.	תחולה – הוראת שעה
		בנימין נתניהו	שלום שמחון
		ראש הממשלה	שר התעשייה המסחר והתעסוקה
		שמעון פרס	ראובן ריבלין
		נשיא המדינה	יושב ראש הכנסת

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.